

MEERKOETEN

Tekening H. J. Slijper

Maar toch wordt het weer lente

Je zou er bijna aan gaan wanhopen, in deze barre, eindeloos lijkende winter van 1963. Maar toch wordt het straks weer lente. Een lente, waarin de vogels zich zullen haasten de gedunde gelederen weer aan te vullen. Een lente vooral dus, waarin ze onze hulp en bescherming meer dan ooit nodig zullen hebben.

Want er zijn, ondanks alle hartverwarmende hulp die er werd geboden, enorme verliezen geleden door de vogels, die in ons land verbleven. Natuurlijk waren daar veel noorderlingen onder, broedvogels uit Noord-Europa en zelfs uit Noord-Azië, waarvoor wij moeten hopen dat hun gelederen niet nog extra zullen worden gedund door een voorjaarsjacht, die helaas nog hier en daar wordt bedreven in de streken, die zij moeten passeren.

De trekkers onder onze eigen broedvogels zullen ten dele onberoerd zijn gebleven. Maar er zijn er toch ook heel wat onder, die in Zuid-Europa plegen te overwinteren en de berichten uit die streken doen vrezzen, dat ook daar slachtoffers zijn gevallen.

Wat we rechtstreeks zullen kunnen vaststellen, zijn de verliezen die de echte standvogels hebben geleden. Ervaring van vroegere winters hebben ons geleerd, dat b.v. *winterkoninkjes* na zo'n winter duidelijk schaarser zijn. Van de *groene specht*, die zo'n opvallende voorkeur heeft voor mierenesten, die onder het sneeuwdek niet te vinden waren, zijn vele verongelukte exemplaren gevonden, hetgeen ook voor deze soort een achteruitgang doet verwachten.

Wat we zo van preperateurs vernamen doet vermoeden, dat er vooral ook veel uilen zijn omgekomen. Ook *blauwe reigers* en *roerdompen* hebben zware verliezen geleden, maar of dit een grote invloed op de

broedvogelstand zal hebben, moeten we afwachten. Het is zo langzamerhand wel duidelijk, dat er onder de hier overwinterende reigers en roerdompen veel vreemdelingen zijn en dat er van onze „eigen” vogels nogal wat wegtrekken. Laten we hopen, dat deze veiliger oorden hebben kunnen bereiken.

Heel moeilijk heeft natuurlijk het waterwild het gehad. Gelukkig werd het voorbeeld van Nederland, dat zijn waterwildjacht op 4 januari sloot, vrij spoedig gevolgd door Duitsland en België. Maar de felheid en vooral de lange duur van de vorst en de soms gedeeltelijk verijsde sneeuwlaag waren er oorzaak van, dat zwanen, ganzen en eenden het al spoedig heel moeilijk kregen. Dit is te bedenkelijker omdat van de ganzen reeds was vastgesteld (o.a. door Philippona) dat het percentage jonge vogels kleiner was dan normaal, hetgeen een slecht broedseizoen 1962 doet veronderstellen.

Op vele plaatsen en op velerlei wijze is getracht de vogels te hulp te komen. Hulp, die overigens niet zo gemakkelijk is te brengen, omdat nog steeds te weinig bekend is omtrent de voedselbehoeften en -gewoonten. Met bewonderenswaardige energie en enthousiasme hebben echter velen, individuen zowel als groepen en ook overheidsinstanties hun uiterste best gedaan de nood te lenigen.

Met vaak grote vindingrijkheid heeft men getracht hulp te bieden en ongetwijfeld konden daardoor vele vogels worden gered. Gelukkig kon het Comité Wintervoeding van Vogels (waarin de zes grote landelijke organisaties op het gebied van dieren-, natuur- en vogelbescherming samenwerken) onmiddellijk zowel voer als geld beschikbaar stellen aan ieder, die daarom verzocht. De Luchtmacht stelde zich beschikbaar om vogelconcentraties, die op andere wijze niet konden worden bereikt, te bevoorraden. Dankzij de medewerking van de Dienst Luchtvaart van de Rijkspolitie konden bovendien enige keren per week verkenningsvluchten worden gemaakt, waardoor de aanwezigheid van grote aantallen watervogels en vooral ook hun verplaatsingen vrij nauwkeurig konden worden vastgesteld. Daarbij kwamen ook vogelkundig interessante gegevens beschikbaar. Zo bleken zich half januari op de reeds vrijwel geheel toegevroren Waddenzee, in de weinige nog overgebleven wakken ruim veertigduizend *eidereenden* op te houden, een aantal dat ongetwijfeld veel groter is dan onze eigen broedvogelstand. Ook een dertigduizend *toppereenden* waren daar toen aanwezig.

Natuurlijk zullen de op deze wijze verzamelde gegevens zo spoedig mogelijk worden gepubliceerd. Tevens wordt getracht een overzicht te verkrijgen van de bij de voederacties opgedane ervaringen. Vraaglijsten zijn rondgezonden aan ieder, van wie bekend was dat hij of zij zich op enigerlei wijze met de vogelvoeding heeft beziggehouden. Wie een dergelijke lijst nog niet ontving, zal de vogelbescherming een dienst bewijzen, door er alsnog zo spoedig mogelijk een aan te vragen bij het Comité Wintervoeding van Vogels, Prinses Mariestraat 40 in Den Haag of bij Vogelbescherming, Reguliersgracht 9 in Amsterdam. Met de gegevens, die aldus worden bijeengebracht zal het wellicht mogelijk zijn voor de toekomst doeltreffender adviezen voor het verlenen van hulp aan hongerende vogels te verspreiden.

Het laat zich aanzien, dat de meeste ganzen, die in ons land plegen te

overwinteren, geleidelijk zijn weggetrokken. Hetzelfde geldt waarschijnlijk voor de *kleine* en eventuele *wilde zwanen*. Opmerkelijk is dat een eendesoot als de *smient*, die toch talrijk in Nederland pleegt te overwinteren, vermoedelijk reeds bij de inval van de vorst is weggetrokken.

Anderzijds bleek echter dat b.v. zelfs nog in het laatst van januari tienduizenden duikeenden en *meerkoeten* zich ophielden in de schaars geworden wakken van de Waal.

Het is, op het ogenblik waarop wij dit schrijven, beslist onmogelijk om ook nog maar enig overzicht over de toestand te geven. Daarvoor zullen veel gegevens moeten worden verzameld en uitgewerkt. Aan de vogelaars, om deze gegevens beschikbaar te stellen, opdat zij kunnen worden gebruikt om bij een volgende periode van strenge vorst des te doeltreffender te kunnen helpen.

En straks wordt het weer lente. Een lente, waarin het nuttig zal zijn eens een extra nestkastje op te hangen, opdat de holenbroeders volop gelegenheid zullen hebben hun broedsels groot te brengen en de gedunde gelederen aan te vullen. Een voorzomer ook, waarin we een extra beroep doen op de landbouwers, om bij graslandbewerking en vooral bij het maaien de weidevogels en hun legsels of jongen zoveel mogelijk te ontzien. Een tweetal artikelen hierover in dit nummer bevat daarvoor nuttige aanwijzingen, die wij warm aanbevelen.

Want dit moge ons tot troost zijn: de natuur heeft een enorme veerkracht en vooral met wat extra zorg en hulp zullen vele soorten de geleden verliezen weer snel kunnen aanvullen.

K. Z.

INBINDEN JAARGANGEN 1960, 1961 EN 1962

Middenin dit nummer treft men een titelpagina, alsmede een inhoudsopgave en register aan voor de jaargangen 1960 t/m 1962 van Het Vogeljaar. Door deze drie jaargangen samen te laten inbinden krijgt men een boekwerk van prettige omvang, met doorlopende nummering der pagina's.

Voor het inbinden kunnen weer fraaie, groenlinnen banden met goudstempel beschikbaar worden gesteld. Bij de vervaardiging daarvan wordt er rekening mee gehouden dat de nummers met de omslagen worden ingebonden.

Losse banden kunnen worden besteld door overschrijving van f 2,— op postrekening 2 92 13 van Vogelbescherming te Amsterdam. Wenst men zijn nummers door onze bemiddeling te laten inbinden, dan bedraagt de prijs (inclusief de band) f 3,90. De in te binden jaargangen dienen (voldoende gefrankeerd), onder bijsluiting van de inhoudsopgave en het register, die in dit nummer voorkomen, te worden opgezonden aan: Vogelbescherming, Reguliersgracht 9 te Amsterdam-C, onder *gelijktijdige overschrijving* van het verschuldigde op postgirorekening 2 92 13. In het eerste nummer van de jaargang 1960 gelieve men een briefje te leggen waarop naam en adres duidelijk zijn vermeld.